

Subsidieaanvraag Opstapje 2022/2023

Opstapje (voorheen Instapje*) is een gezinsgericht stimuleringsprogramma gericht op het vergroten van de onderwijskansen van kinderen tussen 1 en 2 jaar.

Het programma is bedoeld voor gezinnen, die woonachtig in Hilversum, met een kind tussen de 1-1,5 en 2-2,5 jaar die woonachtig zijn in Hilversum.

Er doen 40 gezinnen mee aan het Project Opstapje. De indicatie hiervoor wordt afgegeven door de jeugdverpleegkundige of jeugdarts van JGGV. Na deelname aan het project worden alle deelnemende kinderen geplaatst op een Peuterspeelzaal naar keuze binnen de gemeente Hilversum.

*Alle Stapprogramma's zijn nu onderdeel geworden van Bereslim

Inhoud

Subsidieaanvraag Opstapje (Instapje) 2022/2023.....	1
Inleiding	3
Subsidieaanvraag	5
a. Kosten medewerker Instapje (mbo-niveau)	5
b. Kosten coördinator (hbo-niveau)	5
c. Overige kosten	5
Bijlage 1 Begroting Instapje uitgaande van 4 groepen Instapje (40 gezinnen)	6
Bijlage 2 Algemene informatie over het programma	7
<i>Doel Opstapje</i>	7
<i>Doelgroep</i>	8
<i>Toeleiding vanuit Jeugd en Gezin</i>	8
<i>Organisatie</i>	8
<i>Evaluatie</i>	9

Inleiding

Vergroot de onderwijskansen van jonge kinderen

Kinderen leren spelenderwijs. Ouders spelen een onmisbare rol bij de ontwikkeling van hun kind(eren). Soms kunnen zij daar wat hulp bij gebruiken. Opstapje vergroot de onderwijskansen van kinderen van 1 tot en met 4 jaar. Vanuit Bink bieden wij Opstapje 1–2 jaar (Instapje¹). Wij richten ons op de zeer jonge kinderen binnen de stad Hilversum. Dit doen we vooral omdat de eerste 1000 dagen van een kind– van preconceptie tot twee jaar cruciaal voor zijn of haar ontwikkeling, gezondheid en welzijn gedurende het leven. De ouders zo vroeg mogelijk te voorzien/ondersteunen van de juiste adviezen en door snel in te grijpen bij beginnende problematiek, kunnen we voorkomen dat er later zwaarder/ duurder zorg nodig is².

Wanneer een kind 1 jaar wordt, verandert er erg veel in de ontwikkeling van het jonge kind. De meeste kinderen leren kruipen, lopen en willen niets liever dan alles in hun buurt onderzoeken. Ze willen steeds meer dingen zelf doen en op hun eigen manier. Ook leren ze veel verschillende dingen in deze periode. Voor ouders is dit ook van toepassing en zij spelen een onmisbare rol bij de ontwikkeling van hun jonge kind(eren). Soms kunnen zij daar wat hulp bij gebruiken. Met Opstapje doen ouders en kinderen samen thuis activiteiten die de ontwikkeling van het kind stimuleren. Opstapje (1–4 jaar) richt zich op alle ontwikkelingsgebieden en versterken de kwaliteit van de interactie tussen ouder en kind.

Opstapje 1–2 jaar (voorheen Instapje)

Een gezin krijgt één keer per week bezoek, het bezoek duurt 1 uur. De gezinsbegeleider speelt met het kind en is hierbij het voorbeeld voor de ouder. Vervolgens neemt ouder het spel over en gaat spelen met haar/zijn kind. Het kind doet spelenderwijs nieuwe spel- en leerervaringen op. De ouder leert aan de hand van de vuistregels de ontwikkeling van het kind te ondersteunen en stimuleren. Er wordt gebruik gemaakt van werkbladen met activiteiten voor 26 weken. Daarnaast is er de digitale omgeving Spelend Leren Thuis Online met onder meer liedjes, versjes en filmpjes.

Opstapje heeft niet alleen een positief effect op de ontwikkeling van de kinderen ook de interactievaardigheden van ouders en hun kennis over opgroeien en opvoeden worden positief beïnvloed. Maar ook het zelfvertrouwen van moeders wordt groter en ook zien we dat vaders meer aandacht gaan besteden aan hun kind, het contact tussen ouders en kinderen wordt versterkt. Als laatst door de 4 groepsbijeenkomsten die we bieden naast de huisbezoeken leren de ouders andere ouders kennen, ook de faciliteiten in de buurt brengen we onder de aandacht zoals een uitstapje naar de bibliotheek, speeltuin, activiteiten voor kinderen maar ook voor ouders die in de wijkcentra worden aangeboden.

¹ <https://spelendlerenthuis.nl/opstapje/>

² Bron TNO Toekomst van een kind verbeteren.

Sommige ouders nemen deel aan deze activiteiten om zichzelf te ontwikkelen, zoals het volgen van Nederlandse taalles.

Bink is per 15 september 2019 gestart met het aanbieden van het project.

Het project duurt in totaal 30 weken, in 2019 en 2020/2021 hebben we 30 en in het schooljaar 2021/2022, 40 gezinnen deelgenomen aan het project.

De ervaring van de afgelopen jaren laten zien dat het programma voorziet in de behoefte van ouders. De laagdrempelige aanpak stelt de Opstapje-medewerkster in staat om binnen een korte tijd een vertrouwensband met ouder en kind op te bouwen. Hierdoor kunnen de medewerkers naast hun ondersteunende rol gericht op het versterken van de interactievaardigheden van ouders ook een signalerende rol vervullen en waar nodig doorverwijzen naar andere instanties. Alle dreumes/peuters zijn doorgestoomd naar een peuterspeelzaalgroep naar keuze.

Om deze reden vragen wij een vervolgsubsidie aan van € 82.950,- om het programma voort te kunnen zetten, zodat we in het komend schooljaar nog eens een aanbod kunnen bieden voor 40 gezinnen.

1. Bevindingen afgelopen jaren

Afgelopen jaren hebben de gezinsbegeleiders weer bevestigd gekregen dat het project hard nodig en noodzakelijk is. In veel gezinssituaties is er sprake van opvoedkundige problemen, zoals het ontbreken van structuur en/of gebrek aan interactie. Veel van de ouders weten niet wat het belang is van goede interactie en waarom interactie zo belangrijk is voor hun kind en natuurlijk voor zichzelf. Daarnaast zien wij ook de volgende signalen vanuit de gezinnen die wij bezoeken:

- Eenzaamheid, het ontbreken van een sociaal netwerk. Geen of onvoldoende toegang tot deskundige hulp. Ouders weten niet waar ze met hun hulpvragen en of problemen terecht kunnen;
- Onvoldoende kennis van het Nederlandse onderwijssysteem en/of niet realistische verwachtingen ten aanzien van het peuter als onderwijsaanbod.
- Onvoldoende kennis van ondersteunende diensten zoals Sociaal plein, maatschappelijk werk, schuldsanering etc.

Subsidieaanvraag

In totaal wordt een subsidie aangevraagd van € 82.950

In de begroting (zie bijlage 1) wordt rekening gehouden met kosten voor personeel, materiaal en overige kosten.

a. Kosten medewerker Opstapje (mbo-niveau)

Kosten Opstapje medewerker, S6 CAO Kinderopvang:

Aantal directe uren per gezin per week:

Uitvoering	60 minuten
Vorbereiding/verslag	15 minuten
Reistijd	15 minuten
Werkbegeleiding	6 minuten

Uitgaande van een uurtarief van € 34,50,- dat is 1,6 uur per week x 30 weken x € 34,50 (inclusief werving, kennismaking, intake, reiskosten) = € 1.656,- per gezin.

b. Kosten coördinator (hbo-niveau)

Coördinatie	120 minuten
(Werk)begeleiding ervaren Opstapje-medewerkers =	120 minuten

Uitgaande van een uurtarief van € 46,75 is dat
 $€46,75 \times 4 \text{ uur} \times 30 \text{ weken} = € 5.610$: 40 gezinnen = € 140,25 per gezin.

c. Overige kosten

- Kosten mobile telefoon voor de medewerkers,
- Drukwerk folders,
- Tolk telefoon bij hulpvragen van ouders
- Afsluiting/diploma uitreiking ouder en kind
- Thee/koffiekosten voor ouderbijeenkomsten

Totaal overige kosten € 2.000,-

Bijlage 1 Begroting Opstapje uitgaande van 4 groepen (40 gezinnen).

Kostensoort	Kosten per gezin medewerker	Kosten voor 40 gezinnen
Materiaal voor gezinnen bestaande uit: Programmamap met werkbladen € 15,34 Speelgoed € 112,36 Boekjes (6 stuks) € 62,30 Totaal € 190,- per gezin	190,-	7.600,-
Kosten Opstapje medewerkers	1.656,-	66.240,-
Kosten coördinatie en werkbegeleiding	140,25	5.610,-
Kosten ouderbijeenkomsten	37,50	1.500,-
Overige kosten laptop, drukwerk etc	50,-	2000,-
Totaal	2.037,75	82.950,-

Totale kosten jaar: € 82.950,-

Bijlage 2 Algemene informatie over het programma

Uit internationaal onderzoek blijkt dat VVE-programma's die zowel thuis (homebased) als op de (Voor)school (centerbased) worden ingezet het meest effect hebben op de onderwijskansen van kinderen. Het is hierbij van belang dat het spelend leren op de (Voor)school wordt versterkt door het informele leren thuis.

Het aanbod voor een gezinsgerichte aanpak, met een stimuleringsprogramma gericht op het vergroten van de onderwijskansen van kinderen tussen 1–2 jaar, uit achterstandsituaties en op empowerment en zelfredzaamheid van de ouders, is van groot belang. In Hilversum zouden we dit aanbod willen vormgeven middels het programma Opstapje.

Uitgangspunten hierbij zijn;

- Ouder-kind interactie verbeterd
- Ouder volgt het kind (praten, luisteren en ingaan op behoefte kind)
- Ouder biedt structuur en moedigt kind aan.

Doel Opstapje

Opstapje heeft als doel het bevorderen van de onderwijskansen van kinderen door de kwaliteit van de interactie tussen ouder en kind te verbeteren.

Deze interactie omvat vier opvoedingsthema's:

- Emotioneel ondersteunen;
- Respect tonen voor de autonomie van het kind;
- Structureren en grenzen stellen;
- Kwaliteit van informatie.

De thema's zijn voor ouders uitgewerkt in vijf vuistregels:

- Kijk en luister naar je kind;
- Moedig je kind aan;
- Volg je kind;
- Bied je kind structuur;
- Praat met je kind.

Hoe ziet dit eruit in praktijk?

Elk week komt de gezinsbegeleider bij ouder en kind thuis. Tijdens de huisbezoeken wordt er, voornamelijk aan de hand van spelactiviteiten gewerkt rond de vier dimensies van ouderlijke ondersteuning. In de eerste plaats leert de moeder om op een ondersteunende en stimulerende manier met haar kind om te gaan doordat ze ziet hoe de medewerkster met haar kind speelt. Daarnaast speelt ze ook zelf met het kind waarbij ze feedback en advies krijgt van de gezinsbegeleider.

Tenslotte krijgt de moeder ook informatie omtrent de vier dimensies van ouderlijke ondersteuning, maar ook over de opvoeding en de ontwikkeling van het kind in het algemeen (Ince, 2007). Tijdens de huisbezoeken wordt er gebruik gemaakt van heel wat materialen. In de eerste plaats zijn er instructiebladen en een programmaboek ontwikkeld voor de moeder. Hierin vindt ze spelsuggesties, liedjes, leesboekjes en informatie over de opvoeding en ontwikkeling van kinderen in terug. Bovendien wordt er tijdens de bezoeken gebruik gemaakt van een speelgoedkist voor de kinderen. Voor de Opstapje medewerkers en de Opstapje coördinator zijn er handleidingen, software voorhanden (Kalthoff & van Benthem, z.d.).

Doelgroep

De doelgroep bestaat uit kinderen van 1 tot 2 jaar waarbij geconstateerd is dat de interactie tussen ouder en kind niet vanzelfsprekend verloopt en hierbij ondersteuning nodig is.

Toeleiding vanuit Jeugd en Gezin

Samenwerking met Jeugd en Gezin is van cruciaal belang, de jeugdverpleegkundigen zien elk kind binnen de gemeente vanaf de geboorte, aan de hand van hun bevindingen en signalen zijn zij, de toegewezen instantie om kind en ouders op te geven voor het project Opstapje.

Tijdens het '9 maanden consult' krijgen ouders uitgebreide informatie over het project en de aanmelding wordt doorgegeven aan de coördinator. Ouders krijgen vervolgens een huisbezoek met de nodige informatie van de medewerker die ook daadwerkelijk die de wekelijkse bezoeken zal afleggen.

Indicatiecriteria zijn:

- Het kind is 12 tot 18 maanden bij start van het programma;
- Gezinnen meedoen waarvan JJGV aangeeft dat er een weinig stimulerende gezinssituatie is en /of dat de ouder-kind interactie een stimulans nodig heeft.

Organisatie

De huidige medewerkers hebben aangegeven dat zij hun werkzaamheden als gezinsbegeleider graag voort willen zetten.

De personele organisatie bestaat uit:

- Een coördinator voor Opstapje.
- Opstapje-medewerker die affiniteit en ervaring heeft met verschillende culturen. Hierbij denken wij aan inzet van de enkele pedagogische medewerkers vanuit het peuterspeelzaalwerk.

De Opstapje-medewerkers op mbo-niveau worden minimaal een keer per jaar geobserveerd en ze krijgen daarnaast c.a. één keer per maand werkbegeleiding. Jaarlijks vindt bijscholing plaats. Bijvoorbeeld door het volgen van een training of het bijwonen van een congres op het gebied van ontwikkelingsstimulering en/of opvoedingsondersteuning.

Tot slot zorgt de werkgever voor inbedding van Opstapje en bewaakt hij de kwaliteit en continuïteit. Dat houdt in:

- Zorgdragen voor een structureel beleidsmatig overleg
- Afspraken maken over samenwerking en afstemming met andere organisaties, met name voor werving en doorverwijzing bij problemen in een gezin
- Zorgdragen voor inhoudelijk, financieel en strategisch beleid
- Bewaken en borgen van de kwaliteit van uitvoering
- Zorgdragen voor structurele inbedding en financiering
- Public relations en communicatie

Evaluatie

De voortgang van het project wordt gevolgd en geëvalueerd met ouders.

Ook zijn formulieren opgenomen om de voortgang te volgen en te evalueren met ouders.

De coördinator bewaakt de kwaliteit van de uitvoering van het project. Zij is verantwoordelijk voor de training en begeleiding van de Opstapje-medewerksters en houdt regelmatig voortgangsgesprekken met hen. Hierbij maakt de coördinator gebruik van voortgangsformulieren die door de contactmedewerkster worden ingevuld.

a. Kwaliteitsbewaking

Voor de kwaliteitsbewaking zijn er;

- Handleidingen voor de coördinator
- Formulieren om de voortgang te volgen en te evalueren met ouders.
- Er wordt een jaarrapportage voor de financier gemaakt.
- De uitvoerende instelling is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van Opstapje.

De coördinator bewaakt de kwaliteit van de uitvoering van het project. Zij is verantwoordelijk voor de training en begeleiding van de Opstapje-medewerksters en houdt regelmatig voortgangsgesprekken met hen. Hierbij maakt de coördinator gebruik van voortgangsformulieren die door de contactmedewerkster worden ingevuld.

Tevens is er intervisie in kleine groepen over praktijksituaties.

Verder organiseert het Bereslim³ twee keer per jaar een bijeenkomst voor de coördinatoren en gezinsbegeleiders.

³ Bereslim heeft project overgenomen van NJI

b. Resultaat voor ouders en kind

- Onderlinge ouder- kind interactie is verbeterd;
- De ouder volgt het kind en kan inspelen op zijn/haar behoefte;
- De ouder praat met het kind;
- De ouder moedigt het kind aan;

Ouders vaardigheden aangeleerd dat ze zelf blijvend de ontwikkeling van hun kind kunnen stimuleren.